

Artikelen

Agenda

Adverteren

Redactie

English

Het paard als spiritueel kunstwerk

Jurjen van der Hoek

verhaal (14 juli 2023) – Onze kop zit vol

Rien Monshouwer

Forms of Life with Hilma af Klint and Piet Mondrian

Daisy Madden-Wells

Rietveld Graduation Show 2023 – part 2

Frits Dijcks

Rietveld Graduation Show 2023

Frits Dijcks

verhaal (26 mei 2023)

Rien Monshouwer

Queering, Languageing, Bodying – in conversation with Alice Slyngstad & Oliver Doe

Michiel Teeuw

De AKI finals-expositie

Petra Boonstra

Studenten pakken de eigen draad weer op in KABK Graduation Show

Frits Dijcks

Een groeiend archief in Altered Breath

Petra Boonstra

Meer artikelen

Semâ Bekirović @ ROZENSTRAAT – a rose is a rose is a rose

Saskia Monshouwer - Geplaatst op 31-05-23

Creativiteit, wat is dat? Wat vermag het? Hoe ontstaat het? Dat fantasievolle, vernieuwende, vindingrijke *maken*? Is het iets dat strikt aan het individu gebonden is, of is de uitzetting met een verleden noodzakelijk; spiegelt het nieuwe zich altijd aan het bestaande, dat wat ouder en meer ervaren is? Deze complexe en moeilijk te beantwoorden vraag speelt een belangrijke rol in de nieuwe film van Semâ Bekirović *Once an Alien* die ik tijdens een voorbezichtiging zag en die op 2 juni 2023 in ROZENSTRAAT – a rose is a rose is a rose in Amsterdam in première zal gaan.

Once an Alien

Semâ Bekirović woont en werkt in Amsterdam. Zij is een beeldend kunstenaar met een bijzondere kijk op creativiteit en maakprocessen. Hoewel zij wel degelijk 'handig' is en inmiddels goed kan filmen, is haar handvaardigheid niet doorslaggevend in haar werk. Doorslaggevend zijn natuurlijke processen: warmte, luchtdruk, het gedrag van dieren, verbranding, straling, osmose. Niet wat de kunstenaar doet, maar wat door de kunstenaar in gang wordt gezet, is het uitgangspunt van haar werken. Op een slimme, speelse manier brengt zij via natuurlijke processen haar kunstwerken, objecten en installaties tot stand. Misschien kan je het ook zo beschrijven: Ze doet een kleine uitvinding en filmt het resultaat. Dat levert bijzondere en onverwachte beelden op, zoals een grote rode 'toverbal' met een diameter van plusminus 1,50 meter die langzaam verweert en daarbij van kleur verandert (*All That is Solid*, 2021); of de beelden van een aanraking gefilmd met een warmte camera waardoor de omtrek van de handen en lichaam oranje en wit op beeld verschijnen (*The Radiance of Sensible Heat*, 2016).

Once an Alien is als je de productie naast de eerdere video's plaatst, iets nieuws. Het is haar eerste lange film, waarin zij haar vader over zijn verleden bevraagd. Een korte samenvatting of synopsis (zonder spoiler) is zo'n geval gebruikelijk: Bekirović reist met haar vader in een camper door het voormalige Joegoslavië, waaronder Bosnië Herzegovina, waar haar vader geboren is. En terwijl de vader, Mirza Bekirović, inmiddels 83, zich wast en scheert, een rondje zwemt en eet, stelt zij hem vragen. Pap? Hoe was het toen je jong was? Wat herinner je je nog? De vader antwoordt.

En stukje bij beetje, landschap na landschap, boom na schaap komen zijn herinneringen tot leven. Zij ontrollen zich in het landschap als een kleurrijk (vliegend) tapijt en verbinden heden en verleden. De vader vluchtte als klein kind met zijn ouders naar Oostenrijk, dan naar Italië, totdat de familie Turkije bereikt. Daar vestigen zij zich. Dit verleden is verankert in de talen die hij spreekt. Mirza Bekirović droomt in het Turks, en spreekt – hij is natuurkundige – vaak Engels, terwijl hij met zijn kinderen in het Nederlands communiceert. Hoe hij over de Balkan denkt? Het is een ver verleden, waarvan hij zich zelfs de taal niet meer herinnert. Ze is als een geurvlaag, verluchtigt. Wat de Balkan betreft, haalt hij de Turkse vertaling aan: 'Bal' is honing, 'Kan' is bloed, de Balkan het land van bloed en honing.

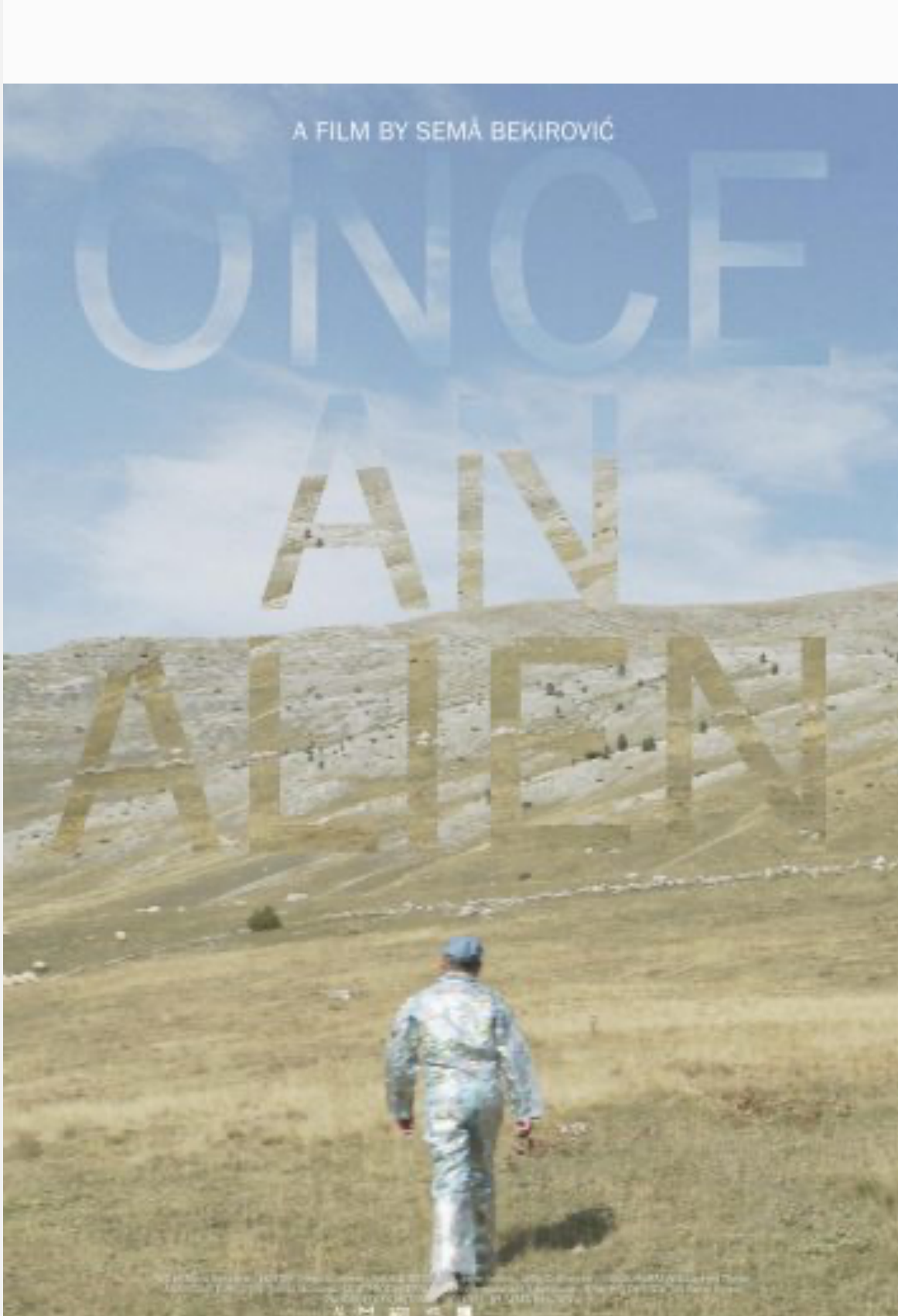
Hoe komen creativiteit en de geschiedenis van de vader en de dochter samen? Voor die versmelting gebruikt Bekirović beelden en metaforen. Alleen op het eerste gezicht vorst zij 'gewoon' naar het verleden van haar vader. De film gaat over hun emotionele band, maar haar eigen artistieke positie en vragen naar het heden zijn evenzeer van belang. Er sijn spelen met andere woorden andere persoonlijke betekenissen en motieven door. Ze houdt van de vader, wetenschapper en uitvinder én spiegelt zich aan hem. Hij is vreemdeling, vluchteling, tijdreiziger, mens en vader en meer. Dat alles en meer is het pak dat hij draagt, speciaal voor de film gemaakt, een pak vol schitterende scherven van dvd's en cd-roms.

"Gebroken data", zegt Bekirović op een zeker moment in de film.

Met 'spiegelen' als uitgangspunt kom je bijna als vanzelf langs de vele vragen die Bekirović stelt, aan haar vader en aan zichzelf. Het is het principe dat de voortgang beschrijft, de overeenkomsten en de verschillen onderzoekt, tussen toen en nu, tussen vader en dochter, tussen wetenschap en kunst. 'Once an Alien', ooit een vreemdeling, en NU?

Spiegelen is een bijzondere fenomeen. Het is een abstract principe dat in de wetenschap wordt beschreven, maar ook in de werkelijkheid van de natuurkunde, de biologie, de psychologie en de geschiedenis komt het voor. Mensen spiegelen gedrag, doen elkaar na als zij spreken; de ene heft een arm, de ander ook, dat schept eenheid en vertrouwen. Er zijn dingen zoals 'spiegelneuronen', zij staan aan de basis van leerprocessen. In de biologie en de voortplanting kan je het spiegelen in de principes van celdeling en gen-replicatie herkennen. Spiegelen is ook verhaalttechnisch een gegeven van belang. Het heden spiegelt zich vaak aan het verleden, wat overigens vooral goed werkt als je ook oog voor de verschillen hebt. Er vinden tijdens reproductieprocessen, altijd ook veranderingen plaats. Semâ Bekirović spiegelt zich aan haar vader, maar symmetrisch is hun relatie niet. De verhouding is speels, complex en variabel, zoals het leven zelf. Aan de ene kant het trauma van de vader, aan de andere zijn veerkracht, autonomie en optimisme. Creativiteit is wat mensen tot mensen maakt, zegt hij in de film, en schuift daarmee de drang naar vernietiging ter zijde. Zijn creativiteit heeft hem gered.

En daar gaan ze, door het landschap van het voormalige Joegoslavië, vader en dochter. Het landschap en de mensen die zij tegenkomen, vullen hun verhalen over uitvindingen en tijdreizen aan: De boswachter. De dikke boom. De sterrenkijker. De betonnen resten van een observatorium. Het jonge meisje dat droomt over een troon, die zowel voorkomt in de Bijbel als in de Koran, een zetel die zo bijzonder is dat niemand hem kan zien. Het droge land. De schapen. Geen gebruikelijk speelfilm dus, maar wel een bijzondere en aansprekende film.

Once an Alien, 2023, 80 min, HD video
A science fictional documentary about rootlessness and time travel, starring my 81 year old father Mirza Bekirović

With (o.a) Mirza Bekirovic, Muhamed Muminovic, sava kecojevic, Ferida Abdagich, Mubina Alibasic en Vejsil Čomor.

Edited by Diego Gutiérrez, music by Eilander (Marcus Bruystens), sounddesign Selle Sellink, assistant director Tobias Mulders, colouring Laurent Fluttert.

Once an Alien van Semâ Bekirović is te zien tot en met 30 juli 2023 bij ROZENSTRAAT – a rose is a rose is a rose, Rozenstraat 59 in Amsterdam.

Open: donderdag t/m zaterdag, 13.00 – 18.00 uur.
De film start op de vaste tijden: 13.30, 15.00 en 16.30 uur.

Links
[ROZENSTRAAT – a rose is a rose is a rose](#)
[Semâ Bekirović](#)

Meer door: Saskia Monshouwer
Rijksakademie Open Studios
geplaatst op 08-06-23

Media Sails van Just Quist in Former Office
geplaatst op 19-05-23

Laat meer zien

Contact
Redactie
Adverteren

Stichting Jegens en Tevens
redactie@jegensentevens.nl
©2023

Zoek...

Zoek

Site & identiteit door **buurman**

Jegens & Tevens wordt mede mogelijk gemaakt door Stroom Den Haag en de Gemeente Den Haag.